

Maksuteade

Eesti, mai 2020

AS PricewaterhouseCoopers maksuosakond aitab klientidel leida toimivaid maksusäästlikke ärilahendusi ning ennetada maksuriske.

Parima tulemuse saavutamisele aitavad kaasa maksunõustajate erialane spetsialiseerumine, pikaajaline kogemus Eesti turul ning hea ligipääs rahvusvahelisele oskusteabele. Täiendavat informatsiooni saab alltoodud kontaktandmete kaudu.

Võta meiega ühendust:

Hannes Lentsius

E-mail: hannes.lentsius@pwc.com

AS PricewaterhouseCoopers Maksuosakond
Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn

Tel: 614 1800, e-mail: ee_info@pwc.com

Äriseadustiku muutmise seadus (osa võõrandamine)

Riigikogu võttis 2020. a märtsis vastu äriseadustiku muutmise seaduse, mille eesmärk oli lihtsustada osaühingu (OÜ) osade müüki ning kaotada ebavajalikud piirangud ja vorminõuded.

Seadus jõustub 1. augustil 2020. Peamised muudatused on järgmised.

Osa miinimumväärtust vähendatakse 100 korda

Praegu on OÜ osa miinimumväärtus 1 euro, edaspidi aga 1 sent. Kui praegu annab osa iga üks euro ühe hääle, siis edaspidi annab osa iga üks sent ühe hääle. Seega kui enne 1.08.2020 annab osa, mille nimiväärtus on 1 euro, 1 hääle, siis pärast seda annab sama osa 100 häält.

Loomulikult võib osa väärtus olla edaspidi suurem kui 1 sent, kuid see peab olema 1 senti täiskordne (praegu aga 1 euro täiskordne). See tähendab, et edaspidi on lubatud näiteks osa väärtusega 500,50 eurot, kuid senti ennast „pooleks saagida“ ei ole lubatud – seega ei ole lubatud näiteks osa väärtusega 20,5 senti (see tuleb kas ümardada alla või üles täisarvuni). Kui praegu sooviks 3 osanikku luua OÜ, milles igal ühel oleks 1/3 osalust, siis ei saaks seda teha miinimumkapitaliga (2500 eurot), sest osa väärtus saab olla üksnes euro täiskordne, mis aga sellise osakapitali puhul poleks täidetud ($2500/3=833,33$). Selle probleemi lahendamine on samas lihtne, sest osakapitaliks saab panna ka pisut suurema summa, mis jagades kolmega annab täiskordse tulemuse ($2502/3=834$).

Osa miinimumväärtuse langetamine annab oluliselt suurema paindlikkuse osade suuruse määramisel ja sellega välditakse ümardamise vajadust. Muudatus on eelnõu seletuskirja kohaselt vajalik eelkõige juhtudel, kus soovitakse töötajatele/juhtkonnale anda osalusopt-sioone või kaasata kapitali vahetusvõlakirjade või konverteeritavate laenude vormis.

Paindlikkus ilmneb näiteks alljärgnevas. Kui miinimumkapitaliga (2500 eurot) OÜ osanikud sooviksid kaasata läbi optsoonilepingute töötajaid motiveerimiseks osanikeringi, siis igal juhul peaks praegu töötaja saama osa, mille väärtus on vähemalt 1 euro ja mis

moodustaks seega minimaalselt 0,04% osakapitalist ($1/2500$), alla selle osalusprotsendi poleks võimalik kaasata. Samas, isegi kui töötajale antava osa väärtus oleks üle 1 euro, siis peaks see praegu olema 1 euro täiskordne, seega näiteks täpselt 0,5% osaluse andmine töötajale ei oleks jällegi võimalik, sest osa väärtus ei oleks täiskordne ($0,5\% \cdot 2500 = 12,5$).

Aktsiaseltsi puhul jääb aktsia väikseimaks nimiväärtuseks endiselt 10 senti.

Võimalik osa müüa ilma tehingut notariaalselt tõestamata

Kui praegu soovib OÜ osanik müüa osa ja selle omandiõiguse üle anda, kuid osad ei ole registreeritud Eesti väärtpaberite registris (EVR), siis peab ostu-müügi leping olema Eestis notariaalselt tõestatud (notariaalse tõestamise vorminõue) ja tuleb maksta ka notaritasu.

Selline vorminõue takistab osade õiguskäivet, eriti välismaise taustaga osanike jaoks, ja selle vältimiseks kasutatakse varianti, kus osad registreeritakse EVR-is, kuid sellega kaasneb omakorda väärtpaberi-konto avamise vajadus, mis võib osutuda probleematiliseks.

Edaspidi on võimalik loobuda osa võõrandamise ja pantimise kärustehingu notariaalse tõestamise vorminõudest sellisel osaühingul, mille osakapital on vähemalt 10 000 eurot. Eelduseks on, et osakapital on rahaliselt või mitterahaliselt täielikult sisse makstud.

Notariaalse tõestamise vorminõudest loobumiseks on vaja muuta põhikirja ja põhikirja sellise muutmise poolt peavad olema kõik OÜ osanikud. Põhikirjas tuleb ette näha, et osa võõrandamise kärustehing tehakse vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (loomulikult on võimalik sätestada ka näiteks kirjaliku vorminõue).

OÜ-de puhul, mille osakapital jääb alla 10 000 euro või OÜ-de puhul, mille osanikud ei ole vorminõudest loobunud, jääb osa võõrandamisel ja pantimisel notariaalne vorminõue kehtima siiski vaid kärustehingu (omandiõiguse üleandmine) suhtes, mitte aga enam kohustustehingu suhtes. Kohustustehingule kehtestatud vorminõue kaotatakse seadusest aga täielikult ära, seega ei pea edaspidi näiteks osa omandamist võimaldavaid optsoonilepinguid notariaalselt tõestama.

Laevapere liikme töötasu maksustamine alates 01.07.2020

1. juulil 2020 jõustuvad muudatused tulumaksuseaduses ja muudes seadustes¹, mis puudutavad laevapere liikme (meremehe) töötasu maksustamist.

Töötasule, mida saab lepinguriigi lippu kandval laeval töötav laevapere liige (nii resident kui mitteresident), kehtestatakse tulumaksu-määr 0%, kui laevale sätestatud teatud tingimused (TMS § 15 lg 5 ja 6) on täidetud. Lepinguriigid on Euroopa Liidu liikmesriigid ja Island, Norra ning Liechtenstein. Euroopa Majanduspiirkonnas regulaarse tegeval reisilaeval, sealhulgas kruiisilaeval, töötamise eest saadud tasule tulumaksu määr 0% siiski ei kohaldu.

Residendist töödaja deklareerib TSD lisa 1 (väljamakseliik 70) laevapere liikme tegeliku töötasu kalendrikuus ja kinnipeetud tulumaksu määraga 0%. Lisaks nähakse ette, et tulumaksu määraga 0% mak-sustatud laevapere liikme töötasust ei ole lubatud teha TMS § 23–28¹ sätestatud mahaarvamisi (sealhulgas maksuvaba tulu, eluasemelae-nu intressid jms).

Muudatusi tehakse ka sotsiaalmaksuseaduses. Laevapere liikme palgatulu kuulub sotsiaalmaksuga maksustamisele, kui

- a) laevapere liige töötab Eesti riigilippu kandval laeval või
- b) talle kohaldatakse Eesti õigust vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta või Eesti Vabariigi sõlmitud sotsiaalkindlustus-alast välislepingut.

Sotsiaalmaksu määraga **20%** (s.o. üksnes pensionikindlustuse osa) makstakse laevapere liikme puhul **kuni 750 eurolt iga töötatud kuu kohta**, kui töötasu on saadud töötamise eest TMS § 13 lg-s 5 nime-tatud tingimustele vastaval laeval. Laevapere liikme puhul vabasta-takse töödaja sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa (13%) maksmisest ja laevapere liikmetel on võimalik osta ravikindlustus endale ise. Laevapere liikme töösuhte algamise või lõppemise kuul või töölepingu seaduse §-s 19 nimetatud juhul arvutatakse tasu proportsionaalselt töötatud päevade arvule.

¹ Laeva lipuõiguse ja laevaregistri seaduse ning tulumaksuseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus avaldati Riigi Teatajas 04.03.2019 ja Riigi Teatajas 28.02.2020.

Täiendavat infot muudatuse kohta saab lugeda siit: <https://www.emta.ee/et/eraklient/tulu-deklareerimine/palgatulu/laevapere-liikmete-tasu-maksustamine>

Sportlasestipendiumi ja sportlasetoetuse maksustamise muudatused alates 1.03.2020

1. märtsil 2020 jõustusid seoses spordiseaduse muutmise ja muudatused tulumaksuseaduses, mis puudutavad sportlasestipendiumi ja sportlasetoetust.

TMS § 19 täiendati uue lõikega 6¹, mille kohaselt tulumaksuga ei maksustata sportlasestipendiumi, kui see on makstud spordiseadu-se §-des 10¹ ja 10⁶ sätestatud alustel, piirmääras ja korras, kusjuures eelnimetatud piirmäära hulka arvatakse ka tulumaksusoodustusega juriidiliste isikute (MTÜ, SA) poolt sportlasele makstud stipendium (§ 19 lg 6).

Täiendati TMS § 19 lg 3 p-i 10¹ sõnastust. Uue sõnastuse kohaselt tulumaksuga ei maksustata spordiseaduse § 9² alusel makstavat vabatahtliku spordikohtuniku tegevusega seotud kulude hüvitist ja spordiseaduse § 10⁵ alusel makstavat **sportlasetoetust**.

Täiendavat infot muudatuse kohta saab lugeda siit: <https://www.emta.ee/et/eraklient/tulu-deklareerimine/stipendiumid-toetused-ja-huvitised/sportlasele-vabatahtlikule>

Riigikohtu oluline otsus E-Piim Tootmine AS-i ja MTA vahelises maksuvaidluses

Riigikohus on teinud 12. mail huvipakkuva lahendi, mis puudu-tas TSD-l omakapitali sissemaksete deklareerimisega hilinemise tagajärgi.

1-päevane hilinemine ja deklareerimine vaele deklaratsioonil

Vaidlus sai alguse sellest, et 13.02.2018 esitas maksumaksja 2018. a jaanuari TSD lisa 7, et deklareerida omakapitali sissemakseid, mis tehti perioodil 2011-2012, summas 14,1 miljonit eurot. MTA asus

deklaratsiooni kontrollima, tegi maksuotsuse ja eemaldas maksuotsusega TSD lisa 7 koodilt 7030 sissemaksed, kuna 2018. a jaanuaris sissemakseid ei tehtud.

Maksumaksja oleks võinud muidugi ka ilma maksuotsuseta eemaldada deklareeritud sissemaksed ja deklareerida need omakorda 2015. a jaanuari TSD lisa 7 (kõik 31.12.2014 seisuga tehtud sissemaksed ja muud maksukohustust mõjutavad asjaolud tuli tulumaksuseaduse § 61 lg 44 kohaselt deklareerida 2015. a jaanuari TSD-l), kuid see oli 13.02.2018 võimatu. Seda põhjusel, et 2015. a jaanuari TSD lisa 7 parandamine polnud enam lubatav, sest MTA tõlgenduse kohaselt oli deklaratsioon võimalik parandada vaid 3-aastat, parandamise tähtaeg saabus 12.02.2018 ja maksumaksja hilines 1 päeva. Kuna kõikidele maksumaksjatele kehtis sama regulatsioon ja tähtaegadest tuli ju kinni pidada, siis mõistetatult erandeid ei tehtud.

Maksumaksja sai sisulise võidu

Maksumaksja vaidlustas maksuotsuse, haldus- ja ringkonnakohus andsid õiguse MTA-le. Ka Riigikohus jättis kaebuse maksuotsuse tühistamiseks rahuldamata, kuid muutis ringkonnakohtu otsuse põhjendusi.

Tulemuseks on, et esmapilgul sai maksumaksja kaotuse osaliseks, kuid tegelikult sisulise võidu, mis seisneb selles, et saab omakapitali 2011-2012 tehtud sissemakseid summas 14,1 miljonit eurot kasutada edaspidi väljamaksete tegemisel ilma, et tekiks tulumaksukohustus. Maksimaalselt oleks võinud tekkida tulumaksukohustus summas 3,52 miljonit eurot.

See järeldus nähtub Riigikohtu otsuse punktist 15:

„15. Kolleegium peab siiski oluliseks selgitada, et TuMS § 61 lg 44 puhul ei ole tegemist tulumaksukohustust tekitava või muutva materiaalsooõiguse normiga, vaid kontrolli hõlbustava menetlusnormiga. Seda ei muuda ka seaduseelnõu 683 SE seletuskirjas TuMS § 54 lg 2 muutmise kohta märgitu, mille kohaselt deklareerimata õigusi ei saa muudatuse tulemusena maksuvabastuseks ja -vähenduseks kasutada. Omakapitalist tehtavate väljamaksete tulumaksuga maksustamise materiaalsooõiguslikuks aluseks on TuMS § 50 lg 2, mille kohaselt tekib residendist äriühingul tulumaksukohustus omakapitalist tehtud

väljamaksete osalt, mis ületab äriühingu omakapitali tehtud rahalisi ja mitterahalisi sissemakseid. Säte ei seo omakapitali tehtud sissemakseid nende deklareerimisega. MKS § 82 lg 1 järgi lähtub maksuhaldur maksukohustuse täitmise kontrollimisel ja maksu määramisel eelkõige maksukohustuse esitatud maksudeklaratsioonidest, maksukohustuse raamatupidamisarvestusest ja muust tema poolt enda tegevuse kohta peetud arvestusest. Seega ei tähenda omakapitali deklareerimiskohustuse rikkumine praegusel juhul, et igasugune omakapitalist tehtav väljamakse tooks maksukohustusele kaasa tulumaksu tasumise kohustuse. Deklareerimiskohustuse rikkumine paneb maksukohustusele kontrollimenetluses kõrgema tõendamiskoormuse ja annab maksuhaldurile pikema tähtaja maksukohustuse määramiseks.“

Mida sellest järeldada

Rahandusministeerium peab leppima sellega, et kontrolli hõlbustav üleminekusäte kui menetlusnorm ei nulli deklareerimisega hilinemise korral ära maksunduslikku õigust, mida maksumaksja tahab, hoolimata hilinemisest, kasutada kas maksuvabastuse kohaldamiseks või tulumaksukohustuse vähendamiseks. Omakapitali tehtud sissemakse on nagu soetusmaksumus, mis ei kao kuhugi, kui see realselt tehtud on.

Kuidas MTA hakkab lahendit praktikas kohaldama?

Kindlasti konservatiivselt. Nüüd on MTA ülesanne paika panna ka maksutehniliselt, kuidas saavad need maksumaksjad, kes ei saa enam hilinemise tõttu deklaratsioonide parandada, ikkagi kasutada oma õigust, kui tehakse näiteks omakapitali väljamakseid. Deklareerimiskohustuse mittetäitmine toob maksumaksjale kaasa täiendava tõendamiskoormuse, kuid see on hea tahtmisega ületatav. Eeldada võib, et MTA annab loa deklareerida jooksvas perioodis vastav maksunduslik õigus vastavas summas alles pärast põhjaliku maksuauditi läbiviimist konkreetse maksumaksja suhtes.

Vt täiendavat infot antud lahendi mõjude kohta siit:

<https://www.emta.ee/et/ariklient/tulu-kulu-kaive-kasum/muudatused/maksudeklaratsiooni-andmete-parandamisele-laieneb>

Tähelepanu: käesolev „Maksuteade“ sisaldab ainult üldistatud tasemel lühikokkuvõtet muudatustest õigusaktides ning seda ei saa kasutada nõuandena konkreetsetes olukorras käitumiseks. Igasugune nõuanne peab lähtuma maksumaksja konkreetsest faktilisest olukorrast ja õigusakti täistekstist. AS PricewaterhouseCoopers ei vastuta ühegi tagajärje eest, mis tekib seoses käesoleva informatsiooni kasutamisega. ©2020 AS PricewaterhouseCoopers. Kõik autoriõigused kaitstud. „PricewaterhouseCoopers“ viitab Eesti seaduste alusel asutatud ja tegutsevale äriühingule AS PricewaterhouseCoopers või kontekstist lähtuvalt teistele PricewaterhouseCoopers International Limited rahvusvahelise võrgustiku liikmetele, kellest igaüks on eraldiseisev ja sõltumatu juriidiline isik.